

Om åtgärdsprogrammet 2016-2021 ur ett lantbruksperspektiv

För lantbruket uppskattas åtgärdskostnaden för övergödning till 2 miljarder per år enligt vattenmyndigheten. Till detta tillkommer betydande kostnader för tillsyn, ca 166 miljoner/per år under kommande femårsperiod. Tillkommer gör också kostnader som rör dikningsföretagen under rubriken fysisk förändring.

Beslutsgången är att de fem regionala vattendelegationerna tar beslut i dec 2015 om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer. Åtgärdsprogrammet riktar sig till andra myndigheter tex jordbruksverket och kommuner. Åtgärden formuleras ungefär:

jordbruksverket behöver utveckla föreskrifter och/eller styrmedel med syfte att anlägga skydds-zoner så att miljökvalitetsnormen för vatten uppnås

Avgörande för konsekvenserna för vår näring är vilka styrmedel som väljs. Vattenmyndigheten förordar lagstiftning i många fall när det gäller lantbrukets åtgärder. Skulle detta genomföras skulle det sannolikt få stora konsekvenser för näringen.

Den stora frågan är vems som ska bära kostnaden. Vattenmyndigheten hänvisar i många fall till landsbygdsprogrammet. **Det finns dock inga pengar till dessa åtgärder i landsbygdsprogrammet** i någon större omfattning. Det finns pengar till de åtgärder vi gör i dag genom skydds-zoner, byggande av våtmarker mm. Dessa åtgärder vi gör idag är redan avräknade på betingen så de åtgärder som föreslås nedan ligger ovanpå det som redan görs i landsbygdsprogrammet. Om inte pengar finns, vem ska då betala? Vattenmyndigheten hänvisar till att förorenaren ska betala.

Detta är då vattenmyndighetens förstahandsförslag som berör våra näringar:

Lagkrav på strukturkalkning på jordar över 20% ler, 500 000 ha ska strukturkalkas till år 2019. Vattenmyndigheten har satt kostnaden till noll för lantbrukaren. Men för lantbrukare innebär detta en stor kapitalbelastning på ca 1,5 miljarder under kort tid. För de med ansträngs likviditet kan föreskriften bli katastrofal. Utökad kommunal tillsyn 10 milj kr tillkommer.

Lagkrav på kalkfilterdiken i samband med nydränering på marker över 20 % ler. Total kostnad 900 milj. Innebär en merkostnad på 7000-8000 kr/ha. Risk att det hämmar den viktiga nydräneringen som ju faktiskt är en miljöåtgärd i sig.

Anpassade skydds-zoner. Miljöinspektören ska tala om var skydds-zon inne i fält ska placeras. 82000 objekt, tot 4200 ha, kostnad ca 100milj. Tillsynskostnaden beräknas till 432 milj under minst en 5 års period, eller ca 2,16 milj/kommun

Våtmarker och fosfordammar. Ca 50 000 ha behöver läggas i våtmark och 1100 ha i fosfordammar. Föreslår lagstiftning, eventuellt enligt dansk modell där markägaren föreslås frivilligt vidta åtgärd annars exproprierar staten marken och säljer tillbaka sedan. Kostnad: Våtmarker årlig kostnad 750 milj/år, fosfordammar 57miljoner kr. Kostnader för expropriation är inte medräknad.

Skydds-zoner: 28 000 ha behöver anläggas. Även här diskuteras dansk modell med erbjudande om frivillighet och stöd, annars ska skydds-zonerna exproprieras. Årlig kostnad 92 milj.

Anpassad gödsling. Det som har diskuterats är nedmyllningskrav, ev. gödslingsförbud på klass 5 jordar, ev. stänga oktoberfönstret för stallgödselkörning är några av åtgärdsförslagen. Årlig kostnad 74 milj, tillsynskostnad 54 milj under perioden.

Tvästegsdiken. 126 mil behöver anläggas. Kostnad 56 milj, hänvisas till landsbygdsprogrammet. Kan kräva tillståndsprocess i miljödomstol vars kostnad inte är upptagen.

Restaurering av rensade och rätade vattendrag. Vissa utpekade vattendrag ska restaureras och "återkrökas" till en kostnad av ca 70 milj/år.

Ca 500 **markavvattningsföretag** ska omprövas. Här kan det bli omfattande administrativa kostnader i samband med tillståndsprövning. I övrigt kring markavvattning kan åtgärderna hänvisas till vattenverksamhetsutredning och dess förslag.

Anläggande av **ekologiskt funktionella kantzoner.** Bredd 10-100 m. Kan beröra både åker och skog, 63000 ha. Kostnad 164 milj/år. På kantzonen får det bara växa träd, buskar och gräs.

Minskning av tillförsel av bekämpningsmedel. 50 533ha behöver odlas utan bekämpningsmedel. Kostnad 73 milj/år. Ökad tillsyn 5400kr/besök, 4490 besök= 24 milj. Berör främst vattenskyddsområden.

Den **småskaliga vattenkraften** får det tufft. Förslag finns på att alla anläggningar med tillstånd äldre än från år 2005 ska nyprövas, det finns ca 2000 småskaliga vattenkraftverk. Kostnad 400 milj i åtgärder, 800 milj i administrativa kostnader för dessa företagare om man genomför det i den snabbaste takten.

Enskilda avlopp. Kostnad 1,5 miljard/år i nya anläggningar. 200 milj kr per år i tillsyns- och prövningskostnader.

Krav på återföring av aska. Vid slutavverkning förslås i vissa områden krav på återföring av aska för att minska försurning. Kostnad 30 milj.

Mer om detta kan ni läsa i åtgärdsprogrammet på denna länk sid 175-313

<http://www.vattenmyndigheterna.se/SiteCollectionDocuments/sv/vasterhavet/publikationer/samradsdokument/vh-forslag-ap-2014.pdf>

Förslag till frågor att ta upp med kommun eller vattenmyndigheten

Nedan finns förslag till frågeställningar att ta upp i olika sammanhang. Ni har säkert ännu fler kloka synpunkter!

Kostnaden för ÅP uppskattar vattenmyndigheten till ca 2 miljarder bara för övergödning för lantbruket. Enligt SCB är den totala inkomsten för Sveriges bönder ca 5-6 miljarder. Vad tror ni att dessa kostnader får för konsekvenser för svenskt lantbruk/lantbruket i vår kommun?

Känns åtgärderna och framförallt betingen rimliga?

Om lantbruket skulle få det tufft att klara åtgärdsprogrammet och leda till omfattande nedläggning, vad drar vattenmyndigheten för slutsatser kring vår befolknings miljöpåverkan genom matkonsumtionen?

Hur förväntar sig vattenmyndigheten att lantbrukare ska ha råd att genomföra miljöåtgärder när man vill belasta samma näring med kostnader på 2 miljarder per år?

Det måste finnas en lönsamhet i lantbruket för att ha råd med miljöinvesteringar (I dag ligger de flesta branscher ca 20 % under en långsiktigt hållbar nivå).

Det saknas en ordentlig konsekvensanalys vad det får för betydelse för lantbruket och livsmedelsproduktionen. Vattenmyndigheten hävdar att lantbruket tillhör vinnarna i detta åtgärdsprogram. Var finns underlaget till det påståendet?

Vem ska betala alla åtgärder? Det finns inga pengar i landsbygdsprogrammet. Ska pengar fram där, behöver det göras en ordentlig omprioritering och stryka andra miljömål alt. att regeringen tillskjuter mer pengar.

Är det rimligt att ta beslut om ett så här omfattande åtgärdsprogram utan att finansieringen är klar?

Är det en rimlig beslutsordning att fem regionala vattenmyndigheter kan ta beslut om så omfattande åtgärder utan politiska avvägningar när olika intressen ställs mot varandra? Beslut som dessutom inte går att överklaga.

Vart tog den lokala samverkan vägen, det spåret tycks vattenmyndigheten ha lämnat?

Varför vill inte vattenmyndigheten använda de möjligheter till undantag som finns, bland annat om åtgärderna för att nå god status är ekonomiskt orimliga?